Stand van zaken Kansen voor West II

Update

In het MC van 13 januari 2023 hebben we afgesproken dat de BA in de eerste maanden nog een strakke monitoring zou doen op vrijval van EFRO en daar waar mogelijk nieuwe inzet van die vrijval zou bewerkstelligen, dit is intensief gedaan. Met een decommittering vanuit fonds SOFIE is nog een openstelling voor €2,5 mln. voor Warmtenetten gedaan en uit het restbudget van prioriteit 1 nog een openstelling voor Innovatie van € 750.000. Verder is nog een verschuiving binnen het HUL-fonds gedaan van €1,5 mln., naar het participatie POC-fonds, omdat de verwachting is dat dat budget daar nog tot uitgaven zal leiden. Ook is van het restbudget in Utrecht als gevolg van fasering van de Asfaltcentrale een 8e voucheropenstelling gemaakt; Energiebesparende vouchers voor het klein MKB en een openstelling van €2,5 mln. voor klimaatprojecten.
Daarnaast is in maart 2023 voor een restbudget binnen Prioriteit 6 REACT EU breed nog een call van €1,5 mln. geopend.
Mede met het oog op de uitvoerbaarheidskansen worden er in principe geen nieuwe openstellingen meer gedaan na 1 mei 2023. Enige uitzondering is mogelijk een dedicated openstelling voor 1 specifiek Financieringsinstrument als we (toekomstige) vrijval echt weg willen zetten.

Voorlopige algemene programma-conclusie

De MA heeft daartoe, zowel de stand in het systeem geanalyseerd als een uitgebreide schouw van de nog lopende projecten gedaan in april 2023. Dit had tot doel te kunnen inschatten of er gebruik gemaakt moet worden van de laatste mogelijkheid (uiterlijk 30 september 2023) voor een programmawijziging, dan wel andere maatregelen nodig zijn om optimale besteding van alle programmamiddelen te kunnen garanderen.
Daaruit zijn twee hoofdconclusies te trekken:
De eerste is dat op basis van de huidige situatie, inclusief de verwachte vrijval in de nog lopende projecten, de verwachting is gerechtvaardigd is dat er voldoende ruimte en buffer is om binnen de

aangepaste afsluitingsrichtlijnen[1] tot optimale (100%) besteding van de toegekende EFRO-middelen te komen. Met andere woorden we voorzien geen noodzaak om nog een programmawijziging in te dienen.

De tweede conclusie is evenwel dat er op projectniveau, zeker de laatste jaren, veel afwijkingen zijn. Er zijn, met name bij prioriteit 2, best een aantal (grote) projecten uit het programma gehaald dan wel gefaseerd, omdat deze niet tijdig konden worden afgerond of tegen obstakels aanliepen (de warmtenetten in Rozenburg, Nieuwegein en Gildewijk bijvoorbeeld; de betoncentrale; de asfaltcentrale, circulair cementloos beton en een deel van SOFIE, financieringsinstrument van warmtenetten en het VvE-fonds).

Door scherpe monitoring kon dit steeds worden opgevangen door openstellingen te doen voor projecten, die snel konden uitgeven. Daarbij ging het vaak om warmtenetten, die in een vergevorderd stadium waren en de meeste obstakels hadden overwonnen. Dus daarmee kunnen de middelen binnen dezelfde doelstellingen passend binnen het programma worden besteed.

Omdat we in de programmaperiode afgerekend worden op Totaal Subsidiabel Kosten (TSK) is er dus nu al geen risico meer dat we de maximale EFRO op kunnen halen. In de programmaperiode 2021-2027 echter moet elke EFRO-euro 1 op 1 besteed zijn aan projecten (de flatrate van 3,5% voor technische bijstand daargelaten). In 2014-2020 is dat dus niet nodig, maar in het MC van 13 januari 2023 is wel afgesproken dat we maximaal proberen de EFRO ook in de 2014-2020 periode weg te zetten. Als we nu naar de Monitor van mei 2023 kijken dan is de prognose op dit moment dat **we precies ook op 100% EFRO komen**, dat kan dus ook iets lager uitvallen. Dat is geen probleem, want indien het iets lager is, blijven deze middelen beschikbaar voor 2021-2027 als cofinanciering. Mocht het hoger worden dan moet een beroep gedaan worden op de overcommitering. Als het 100% of minder is en per prioriteit blijven we binnen de prioriteitsplafonds is een beroep op de overcommitering niet nodig.

Voor de rijkscofinanciering geldt deze situatie niet en als we naar dezelfde monitor kijken dan is de systeemstand op dit moment 98% uitputting en de prognose zelfs maar 92%. Het is goed dit met EZK te bespreken.

[1] De flexibiliteitsruimte per prioriteit is vergroot naar 15%

Tot slot vestigen we nog de aandacht op de aangescherpte data voor declaratie van kosten uit deze periode. In de vorige periode mocht dat tot het moment van indienen van de eindstukken (15 februari 2025 in casu), maar omdat er nu jaarlijkse afsluitingen zijn, is dat eerder namelijk 31 juli 2024. Na 31 juli 2024 kunnen er geen kosten worden gedeclareerd, dit betekent een enorme werkpiek in met name het tweede kwartaal van 2024.

Situatie per prioriteit

Prioriteit	1	%	2	%	3	%
TSK volgens laatste Financiële tabel	€ 314.869.684,00	100%	€ 85.432.112,00	100%	€ 30.763.792,00	100%
TSK volgens systeem stand 1 april 2023	€ 400.064.701,29	127%	€ 129.767.080,59	152%	€ 30.187.387,83	98%
TSK realisatie systeem stand 1 april 2023	€ 302.934.018,48	96%	€ 71.329.445,10	83%	€ 26.778.223,96	87%
TSK volgens prognose realisatie	€ 398.548.016,97	127%	€ 121.554.888,34	142%	€ 29.925.488,43	97%
TSK met flexibiliteitgebruik (+15)	€ 362.100.136,60	115%	€ 98.246.928,80	115%	€ 35.378.360,80	115%
TSK met flexibiliteitsgebruik (-15)	€ 267.639.231,40	85%	€ 72.617.295,20	85%	€ 26.149.223,20	85%
EFRO tov TSK volgens laatste Financiële Ta	€ 115.576.538,00	37%	€ 34.172.470,00	40%	€ 15.381.896,00	50%
EFRO volgens systeem stand 1 april 2023	€ 121.758.246,69	105%	€ 36.055.046,53	106%	€ 15.973.172,61	104%
EFRO realisatie systeem stand 1 april 2023	€ 79.707.185,46	69%	€ 14.631.087,13	43%	€ 13.169.718,44	86%
EFRO volgens prognose realisatie	€ 112.211.143,84	97%	€ 35.043.886,78	103%	€ 14.826.104,57	96%
EFRO met flexibiliteitgebruik (+15)	€ 140.021.983,70	121%	€ 39.298.340,50	115%	€ 17.689.180,40	115%
EFRO met flexibiliteitsgebruik (-15)	€ 103.494.509,69	90%	€ 29.046.599,50	85%	€ 13.074.611,60	85%
RC volgens laatste Financiële tabel	€ 29.530.518,45	9%	€ 3.805.561,55	4%	€ -	0%
RC volgens systeem stand 1 april 2023	€ 30.085.582,55	102%	€ 3.805.561,55	100%	€ -	0%
RC realisatie systeem stand 1 april 2023	€ 21.034.060,45	71%	€ 1.494.989,77	39%	€ -	0%
RC volgens prognose realisatie	€ 29.071.428,71	98%	€ 3.514.658,43	92%	€ -	0%

Overzicht van de prioriteiten 1, 2 en 3

Prioriteit	4	%	6	%	TOTAAL programma	%
TSK volgens laatste Financiële tabel	€ 35.667.490,00	100%	€ 131.966.878,00	100%	€ 598.699.960,00	100%
TSK volgens systeem stand 1 april 2023	€ 39.597.590,21	111%	€ 195.637.239,31	148%	€ 795.254.004,11	133%
TSK realisatie systeem stand 1 april 2023	€ 25.687.443,40	72%	€ 67.810.450,96	51%	€ 494.539.581,90	83%
TSK volgens prognose realisatie	€ 39.774.401,81	112%	€ 173.133.228,13	131%	€ 762.936.028,46	127%
TSK met flexibiliteitgebruik (+15)	€ 41.017.613,50	115%	€ 151.761.909,70	115%	€ 688.504.954,00	115%
TSK met flexibiliteitsgebruik (-15)	€ 30.317.366,50	85%	€ 112.171.846,30	85%	€ 508.894.966,00	85%
EFRO tov TSK volgens laatste Financiële Ta	€ 17.833.745,00	50%	€ 79.180.126,00	60%	€ 262.144.775,00	44%
EFRO volgens systeem stand 1 april 2023	€ 18.501.444,91	104%	€ 77.790.334,62	98%	€ 270.078.245,36	103%
EFRO realisatie systeem stand 1 april 2023	€ 11.791.813,40	66%	€ 25.658.676,14	32%	€ 144.958.480,57	55%
EFRO volgens prognose realisatie	€ 17.437.975,75	98%	€ 75.701.745,70	96%	€ 255.220.856,64	97%
EFRO met flexibiliteitgebruik (+15)	€ 20.508.806,75	115%	€ 91.057.144,90	115%	€ 308.575.456,25	118%
EFRO met flexibiliteitsgebruik (-15)	€ 15.158.683,25	85%	€ 67.303.107,10	85%	€ 228.077.511,14	87%
RC volgens laatste Financiële tabel	€ -	0%	€ 11.226.000,00	9%	€ 44.562.080,00	7%
RC volgens systeem stand 1 april 2023	€ -	0%	€ 11.935.935,24	106%	€ 45.827.079,34	103%
RC realisatie systeem stand 1 april 2023	€ -	0%	€ 3.560.215,21	32%	€ 26.089.265,43	59%
RC volgens prognose realisatie	€ -	0%	€ 10.593.663,46	94%	€ 43.179.750,59	97%

Overzicht van de prioriteiten 4, 6 en het totaal van het programma

Als we bovenstaande tabel bekijken zien we alleen bij prioriteit 3 de TSK-prognose nu iets onder de financiële tabel zakken. Echter ruim binnen de marge van 15% en ruim compenseerbaar door andere prioriteiten.

Prioriteit 1 Innovatie

Binnen prioriteit 1 zien we vervolgens de beste prognose (met de vrijval meegenomen) resulterend nu in een ruime TSK-marge van 27%. Wat betreft de EFRO zitten we rond het, in de financiële tabel, verwachte bedrag, maar lijkt er nog wat ruimte. Deze wordt waar mogelijk nog ingezet.
Er is beperkt aan overcommittering gedaan, maar dat lijkt grotendeels gecompenseerd door een aantal projecten die niet gelukt zijn of voortijdig gestaakt.
Helaas spelen ook nog een aantal faillissementen kort na afloop van de projecten. Daarvan wordt geprobeerd bij de curatoren de administratie te verkrijgen, hetgeen niet meevalt.
En helaas zijn er ook nog last minute tegenvallers, zoals de vrijval van een half miljoen bij Duurzame Moleculen vanwege de congestieproblematiek rond Alkmaar en Amsterdam.
Verder vallen vooral een aantal Fieldlabs op met een achterblijvende prognose. Ze realiseren wel, maar gaat toch allemaal wat langzamer dan verwacht (DoIoT-CADC-FLIE). Ook de voucherregeling DoIoT blijft achter. Leerpunt is ze wellicht gefaseerd geld te geven in KvW3.

Prioriteit 2 Koolstofarm

Binnen de prioriteit koolstofarm zien we een nog ruimere TSK-marge met een EFRO-verwachting van ruim 30 miljoen (verwachte prognose versus financiële tabel), maar daarentegen zit de EFRO duidelijk onder de financiële tabel-begroting. De positieve TSK wordt veroorzaakt door een aantal projecten met een zeer laag subsidiepercentage, zoals Aardwarmte Luttelgeest (1 miljoen subsidie op ruim 24 miljoen TSK) en de Mozart-flat. De lage EFRO-stand wordt veroorzaakt doordat een aantal grote projecten niet of maar deels tijdig worden gerealiseerd (Asfaltcentrale; Betoncentrale; Duurzaam en Cementloos Beton; Warmtenet Gildewijk). Omdat we op goedgekeurde TSK worden afgerekend, is het inhalen van het EFRO-deel niet van invloed op de middelen die we uiteindelijk ontvangen (zoals aangegeven is dit in de nieuwe periode wel het geval!).
Toch was het advies van het MC in januari 2023 om deze EFRO-middelen alsnog zoveel mogelijk in te zetten. Dat is met name gebeurd door extra calls voor warmtenetten/isolatieprojecten die in 2023 nog gerealiseerd kunnen worden (Backbone Warmtenet Papendrecht, Renovatiewoningen Utrechtse straten) en extra aanvullende subsidies voor enkele projecten met fors hogere kosten door gestegen prijzen (Energieleverend Geluidscherm en Pop Up Urban Mine).

Er blijven nog wel een aantal grote projecten met enorme risico's of ze op tijd klaar zullen zijn, zoals het Warmtenet Willemsoord en de MultiFlexsReiniger.

Prioriteit 3 Mismatch Arbeidsmarkt

Deze prioriteit vaart op koers. Bijna 87% van de TSK is reeds goedgekeurd. Hoewel er enige vrijval is geweest, wordt dit opgevangen door nieuw toegekende projecten. Vooral overheden en ROC's hebben moeite voldoende de bedrijven erbij te houden en is er bij allemaal wat vrijval door te weinig activiteiten in de corona-jaren. Projecten van ondernemers doen het beduidend beter, het gaat daarbij bijvoorbeeld over TechGrounds, JINC en SWOM.
Vooralsnog is er genoeg flexibiliteit om binnen het programma als geheel geen middelen te verliezen, maar het lijkt wel zo dat de eerdere CRII-wijziging (extra middelen van prioriteit 4 naar 3) niet nodig was geweest achteraf.

Prioriteit 4 Vestiging

Het zorgenkindje van het begin van het programma komt uiteindelijk mogelijk het beste uit de wedstrijd, dankzij nog veel mooie projecten in de tweede helft van de programmaperiode ook binnen de fondsen FRED en SOFIE. Schaarste aan goede bedrijfslocaties in de GTI-gebieden heeft het tij doen keren. Zowel qua TSK als EFRO ruim boven verwachting en genoeg buffer.

Prioriteit 6 REACT EU

Voor de prioriteit REACT EU geldt dat we geen uitwisselingsmogelijkheden hebben met de andere prioriteiten voor de 15% flexibiliteitsruimte, dus deze prioriteit moet het zelf halen. Dat lijkt ruim te lukken qua TSK.
We zijn hier preventief te werk gegaan door een aantal projecten die niet tijdig konden afronden (uitvoeren) (o.a. Warmtenet Nieuwegein) te verwijzen naar het nieuwe programma Kansen voor West en geen REACT EU-middelen toe te kennen of zelfs uit REACT EU te halen (Digitale Warmte in de MRA en Warmtenet Gildewijk grotendeels) en in Kansen voor West III te laten indienden.

We zien dat het resterende deel, met name bedrijven die subsidie kregen voor versnelling in de hogere TRL's (om vertraging door de diverse crisissen te mitigeren), zeer succesvol gaat en de

realisaties en prognose een ruime buffer tonen. Logischerwijs moeten hier de meeste kosten nog wel gemaakt.
Toch komen er regelmatig projecten die toch deels vertragen of een andere weg moeten kiezen, zodat het onzeker blijft of de nu ruime marge genoeg is. Voorbeeld is H2Haarlem, het blijkt lastig om waterstofprojecten snel te laten ontwikkelen, regelgevers kunnen dit niet bijbenen met als gevolg vertraging in vergunningen. Ook het project van Zon naar schone tractie (waterstoftractor) lijk ruim 1 miljoen vrijval te krijgen.

Voucheropenstellingen Kansen voor West
Binnen Kansen voor West hebben we momenteel 8 voucheropenstellingen lopen. De eerste 2 voucheropenstellingen voor Smart Industrie zijn op 31 december 2022 afgelopen. Het vrijgevallen budget van voornamelijk haalbaarheidsvouchers zal opnieuw voor projecten worden ingezet (o.m. deel rijkscofinanciering in innovatie openstelling van PZH van april 2023). Het budget van de Smart Industry-vouchers is grotendeels in de Noordvleugel weggezet.

De voucheropenstellingen lopen verder gemiddeld genomen erg goed.
De BPF is eind 2022 echter wel failliet verklaard, maar lijkt geen effect op de uitputting van deze voucheropenstelling. De BPF-vouchers zijn nagenoeg afgerekend en de restbudgetten worden komend jaar via de Bio-planet weggezet, welke ook binnen deze voucheropenstelling zit.
Zowel de vouchers bij de boerderij van de toekomst voor innovatieve kringlooplandbouw, als de vouchers voor VP-Delta+ (Innovatieprogramma voor klimaatadaptatie), als de Zorgtech-vouchers (Innovatieve Zorgtech-projecten), die in het najaar pas zijn gestart en inmiddels erg goed onderweg zijn, zullen volgens verwachting het budget volledig gaan wegzetten. Deze openstellingen zijn zelfs tussentijds qua budget opgehoogd.
De Do IoT-vouchers zijn wat trager gestart, maar we hopen dat al het budget voor eind 2023 is weggezet (€ 500.000), maar dat moeten we even afwachten. Als laatste is in Utrecht een Energie(besparings)-voucheropenstelling voor het (klein) MKB van start gegaan in april 2023, welke uit de vrijval van partner Utrecht is opgezet.

Voucheropenstellingen Kansen voor West	Budget EFRO-RC	Vastgesteld/ Aanvraag*	Partner KvW
stimulering Smart Industry; Haalbaarheidsvouchers - digitalisering in maak/maintenanceproces vd onderneming	€ 600.000,00	€ 123.277,00	BA
stimulering Smart Industry; Inventarisatievouchers - digitaliseringstoepassingen in het maakproces vd onderneming	€ 225.000,00	€ 225.000,00	BA
stimulering Biobased Industries; Stimuleringsvouchers gericht op biobased industrie	€ 751.750,00	€ 434.579,00	PZH
stimuleringsvouchers voor kringlooplandbouw innovaties bij de Boerderij van de Toekomst	€ 1.970.000,00	€ 1.820.248,00	PF
stimuleringsvouchers DoIoT Filedlab: bedrijven die op 5G technologie gebaseerde innovaties ontwikkelen	€ 500.000,00	€ 168.862,00	PZH (P6)
stimuleringsvouchers VP Delta+: Innovatieprogramma voor klimaatadaptatie in de gebouwde omgeving	€ 1.500.000,00	€ 1.342.505,00	PZH (P6)
stimuleringsvouchers Zorgtech: innovatieprogramma voor zorginnovatie door technologiebedrijven	€ 500.000,00	€ 336.551,00	PZH (P6)
stimuleringsvouchers Energiebesparing voor MKB (in april gestart)	€ 500.000,00	€ 0,00	SU

Overzicht vouchers tm februari 2023

Overzicht van de budgetten en de realisatie van de voucheropenstellingen

Partnerverdeling

Als we kijken naar de partnerverdeling zijn het bijna dagkoersen, maar houdt het beeld over partners in prioriteit 1 tm 4 in evenwicht zijn. Met een duidelijk herkenbare overcommitering van de partners Den Haag en Zuid-Holland. Bij prioriteit 6 zal het lastig zijn om de EFRO-realisatie overal volledig te halen, maar is er voldoende TSK voor elke partner.

N+3

Qua realisaties moeten we uiteindelijk nog 200 miljoen certificeren in 2023 en begin 2024, niet voor de N+3, maar op grond van nog te verwachten uitgaven.